

Himmelen trompeter

MALERI: 23. september i år var det 100 år siden billedkunstneren Carl-Henning Pedersen (1913-2007) blev født. Det fejres ind til 9. februar 2014 med en stor retrospektiv udstilling på Carl-Henning Pedersen & Else Alfelts Museum i Herning, som jeg var så heldig at besøge forleden. Ja, og hvad fik egentlig en ærkekøbenhavnervner som C-HP til at få sit eget museum i Herning? Og endda til at få sin urne nedsat der, i Angligården, som den kaldes!

Måske skal man begynde med at spørge hvorfor C-HP overhovedet blev kunstner? Han blev født i det, som man før i tiden kaldte arbejderklassen. I dag opererer vi, som regel, med helt andre begreber når vi klassificerer hinanden. Den såkaldte kreative klasse, er den eneste som har formået fortsat at have ordet klasse på sit visitkort!

Hjemmet var præget af stor politisk bevidsthed og engagement, og C-HP havde planer om en uddannelse som komponist eller arkitekt, men sådan kom det ikke til at gå! Via et ophold på Den Internationale Højskole i 1933, mødte C-HP Else Alfelt (1910-1974), der indviede ham i malerkunsten, og året efter blev de gift. I 1936 debuterede de begge på Kunstnernes Efterårsudstilling i København, og levede sammen i et tæt livs- og arbejdsfællesskab.

C-HP fik aldrig nogen kunstuddannelse, han blev autodidakt. Ikke desto mindre nåede han internationale højder i sit kunstneriske virke, især via sin tilknytning til COBRA-bevægelsen (1948-1951), med Asger Jorn (1914-1973) i spidsen. En retning som dyrkede det spontane maleri, drømmene og det ubevidste. For C-HP's vedkommende endvidere en stærk inspiration fra nordisk vikingetid, middelalderens kalkmalerier og fra såkaldte primitive kulturer.

For mange mennesker har det aldrig været svært at forstå C-HP's talent. Der i blandt mig! Som ung introducerede min entusiastiske billedkunstlærer mig for ham og hans, i ordets bogstaveligste forstand, svævende poesi. Ofte bevingede væsener i blå, gult og orange!

Carl Henning-Pedersen.

Arkivfoto: Aage Sørensen/Scanpix

De ramte en følsom og søgende sjæl med Amors pile, og sådan har det været lige siden. Kærligheden til hans kunst er ikke blevet mindre af f.eks. hans poetiske skrifter "Himmelen trompeter" fra 1982 og "Solens latter" fra 1968, som beretter om et åndeligt menneskes fokus på det uhåndgribelige og transcendent. Der er med andre ord mere mellem himmel og jord end vi tror!

Onde kræfter vil sige: Hvad skal vi bruge det til? Gode kræfter vil sige: Hvordan kan vi undvære det? Martin A. Hansen (1909-1955) skriver i sin roman "Løgneren", 1950, at livet er en valgplads hvor to magter slås, noget ingenmandsland gives ikke. Måske har han ret?

På udstillingen vises bl.a. en film, hvor C-HP selv får ordet om sin kunst, hvor han udtrykker sin hyldelse til det spontane maleri, og det at fortælle fabler i sine billeder.

Billeder hvor fuglen har en særlig betydning, som et symbol på frihed, der næsten ses i hvert eneste billede af C-HP. Netop fuglen danner baggrund for det stykke musik "Volliere", som Fuzzy har komponeret til udstillingen, som fornemt understreger og udbygger oplevelsen af billederne.

Udover fuglen, synes sole, stjerner, skibe og øjne at være de mest centrale motiver, oftest i legende, lette, fantasifulde kompositioner som symboler på det gode og glade liv. Under 2. Verdenskrig fik mange af de samme mo-

tiver dog et dystert og rå udtryk, ligesom kunstneren i svære perioder af sit liv gav billederne en mørkere resonansbund!

På en kold decemberdag måtte jeg helt overgive mig. Tænk at træde ind i et smukt og meget originalt arkitektonisk bygningsværk med en facade af keramikfliser udformet af C-HP, med hans karakteristiske poetiske væsener, og indenfor møde en spontan malers værker i klare, rene spektralfarver. Det gav håb for en bedre fremtid.

Bare billedtitlerne gav mod og styrke f.eks. "Glædens maske" fra 1947, "Skib, sol-stjerne" fra 1954 og "Fantasiens leg om livets hjul", 1967. Sidstnævnte er kunstnerens første vartegn i Herning, en udsmykning af muren omkring Angligården, som senere skulle danne ramme om kunstnerens sidste hvilested.

Og når museet ikke blev lagt i København, som kunstneren først havde ønsket, skyldtes det, at forhandlingerne med Københavns Kommune trak i langdrag. C-HP ville gerne done dem sin store samling, men ville have et egentligt museum til sine værker. Da det ikke lod sig gøre, var den dynamiske skjortefabrikant, Åge Damgaard, med sin særegne sans for kunst, ikke sen til at tilbyde ham Herning, som ramme. En realitet vi alle den dag i dag kan nyde godt af.

Carl-Henning Pedersen har dog sat mange flere stærke spor nationalt og in-

ternationalt, ligesom han fik en lang række hædersbevisninger. Af de store i Danmark kan især nævnes udsmykning af H.C. Ørsted Institutet, i København, allerede i 1965, en mosaik på 3 x 13 meter, med titlen "Kosmisk hav", ligesom udsmykningen af Ribe Domkirke i årene 1983-1988, som vakte en del debat. Kan en kunstner uden medlemskab af folkekirken få lov til at få en sådan udsmykningsopgave?

Personligt er jeg ikke i tvivl. Carl-Henning Pedersen maledesole hele sit liv! Lysets magt kan ikke diskuteres:

"Du soles sol fra Bethlehem! Hav tak og lov og pris for hvert et glimt fra lysets hjem og fra dit paradys.", skrev B. S. Ingemann i 1837
Glædelig jul!

MARIA STENSGÅRD POULSEN er lektor i Gymnasieskolen. Cand. mag. i kunsthistorie og dansk, Aarhus Universitet. Censor på lærer- og pædagoguddannelsen i Danmark. Skribent ved North Art Magazine.